

MA Sem.-3 Examination

503

Philosophy

April-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. હેગલનો નિરપેક્ષ વિચારવાદ સમજાવો.

અથવા

૧. નવ્ય હેગલવાદ અને બ્રેડલેના ચિંતનની પૂર્વભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

૨. વ્યવહારવાદનો ઇતિહાસ વર્ણવી, પર્સનો અર્થ અંગેનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

૨. ડ્યુઇના સાધનવાદની સમજૂતી આપો.

૩. જી.ઈ. મૂર અનુસાર ભૌતિક વસ્તુઓનું પ્રત્યક્ષીકરણ અને ઇન્દ્રિયપ્રદત્ત સમજાવો.

અથવા

૩. રાઇલ અનુસાર ડેકાર્ટના દ્વૈતવાદનું ખંડન સ્પષ્ટ કરો.

૪. તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદની પૂર્વભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

૪. તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદ અનુસાર તત્ત્વજ્ઞાનનું કાર્ય સ્પષ્ટ કરી, તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદની સમીક્ષા સ્પષ્ટ કરો.

૫. નીચેના પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો :

૧. સત્ એ બૌદ્ધિક છે અને બૌદ્ધિક એ સત્ છે, તેમ કોણ માને છે ?

૨. બ્રેડલેનું મુખ્ય પુસ્તક કયું છે ?

૩. બ્રેડલે કોને આત્માસ ગણે છે ?

૪. વ્યવહારવાદનું ચિંતન કોની પ્રતિક્રિયારૂપે ઉત્પન્ન થયું છે ?

૫. વ્યવહારવાદ અનુસાર દર્શનનું કાર્ય શું છે ?

૬. વિલિયમ જેમ્સ કયા સિદ્ધાંતમાં માને છે ?

૭. ભૌતિક વસ્તુઓનું અસ્તિત્વ છે, આ વાક્યને મૂર કેવું માને છે ?

૮. મૂર અનુસાર — આ હાથ છે — આ વિધાનમાં કયું પદ ઇન્દ્રિયપ્રદત્તનું સુચન કરે છે ?

૯. રાઇલ ક્ષાદોષના સિદ્ધાંતથી કયા સિદ્ધાંતને અયોગ્ય ગણાવે છે ?

૧૦. તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદ અનુસાર દર્શનશાસ્ત્રનું કાર્ય શું છે ?

૧૧. તાર્કિક પ્રત્યક્ષવાદ કયા સિદ્ધાંત દ્વારા તત્ત્વમીમાંસાનું નિરસન કરે છે ?

૧૨. વિયેના સર્કલની સ્થાપના ક્યારે થઈ છે ?

E 322-2

English Version

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Explain Hegel's Absolute Idealism.
OR
 1. Clarify Neo-Hegelianism and background of Bradley's philosophy.
 2. Narrate history of Pragmatism and explain theory of meaning of Peirce.
OR
 2. Give explanation of Dewey's instrumentalism.
 3. Explain perception of external world and sense-data according to G.E. Moore.
OR
 3. Clarify the refutation of dualism of Descartes according to Ryle.
 4. Clarify the background of Logical Positivism.
OR
 4. Clarify the function of philosophy according to Logical Positivism and the criticism of Logical Positivism.
- 5. Write answers in one or two sentences of Any Seven from the following questions :**

1. Who believes in 'Real is Rational and Rational is Real' ?
2. Which is Bradley's main text ?
3. To what Bradley considers as appearance ?
4. Against whom, pragmatic thinking immerges ?
5. What is the function of philosophy according to Pragmatism ?
6. Which theory is believed by William James ?
7. Physical things are existent – How is this proposition according to Moore ?
8. This is a hand – what is sense-data in this proposition according to Moore ?
9. Which theory Ryle considers improper from the point of view of the theory of category mistake. ?
10. What is the function of philosophy according to Logical Positivism ?
11. By which theory, Logical Positivists eliminate metaphysics ?
12. When Vienna Circle established ?